

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

A GVH nem vizsgálja a meggy kartellt

Sokkal inkább a piaci folyamatok és nem a feldolgozók vagy a felvásárlók kartellezése okozta a nyomott felvásárlási árakat a meggy piacon – állapította meg a Gazdasági Versenyhivatal (GVH). Emiatt a versenyhatóság a hozzá érkezett mindkét termelői bejelentést elutasította, vizsgálat tehát a meggykartell ügyében nem indul.

A GVH-hoz két bejelentés is érkezett a meggy piacán tapasztalható anomáliák miatt. Az egyiket a Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége (Magosz) tette a Kerezsi Kft., a Mirsa Pest Megyei Hűtőipari Zrt., a Bács Zöldért Zrt., az EKO Kft, a Schenk és Társa Kft., a Szatmári Konzervgyár Kft. valamint a Marján és Társa Kft. ellen. Az érdekképviselő beadványa szerint a hét vállalkozás és más nem nevesített feldolgozók és felvásárlók a versenytörvényt megsértve összehangolták 2008. évi meggy felvásárlási árakat, emiatt alakult ki országosan az 50-60 forintos kilónkénti ár. A bejelentő szerint az idei nyomott felvásárlási árakkal a feldolgozók tavalyi veszteségeiket kompenzálják, 2007-ben ugyanis a meggy felvásárlási ára országosan 200 forint körül alakult kilónként. A Magosz szerint felmerül a gyanú, hogy a hazai feldolgozók visszaélnék gazdasági erőfölényükkel.

A másik bejelentő Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Agrárkamara volt. A köztisztület szerint a Bégány-Ker Kft., az Ertim Kft., a Karácsony Kft., a Meggy-Kert Zölség- és Gyümölcsstermelő Értékesítő Szövetkezet, a STISZA-Ker Bt., a Szamos-Ker Kft., a Szamosvölgyi Bt., a Tisza-Jubileum Kft., a Tranzit-Dió Kft., a Zatul-Frucht Kft., a Zöld Kert-TÉSZ Szövetkezet, illetve Baráth Erzsébet egyéni vállalkozó és több nem nevesített feldolgozó Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területén összehangolták felvásárlási árakat. A vállalkozások a kamara szerint egymással napi kapcsolatban vannak, az árakat és a feltételrendszert egyeztetik egymással, felosztják a piacot, a meggy felvásárlási árát mesterségesen alacsonyan tartják. A megyében a meggy felvásárlási ára 50-60 forint volt kilónként. A bejelentő szerint a felvásárlók visszaéltek piaci erőfölényükkel.

A GVH a helyzet tisztázása érdekében piacelemzést végzett. Ennek során megállapította, hogy a hazai meggytermés hozzávetőlegesen 80 százalékát exportálják. A kivitel kb. 20-százalékát feldolgozatlanul, a konzervgyárak veszik meg, kb. 70-80 százalék meggybefőtt formájában, esetleg közvetlen fogyasztásra megy exportra. A legnagyobb felvevőpiacot Németország jelenti: ide irányul a kivitel közel 70-80 százaléka. A legjelentősebb németországi vevők az Aldi és a Lidl kiskereskedelmi láncok, valamint a Schroeder Kg kereskedelmi vállalkozás.

2007-ben a fagykárók miatt kevesebb meggy termett, kb. 46 ezer tonna, így 200-220 Ft/kg-os felvásárlási ár alakult ki. A 2008. évi meggy-felvásárlási szezon kb. június közepén kezdődött és július közepén fejeződött be. A FruitVeb Magyar Zöldség-Gyümölcs Szakmaközi Szervezet és Terméktanács (a továbbiakban: FruitVeb) származó adatok szerint kb. 59 ezer tonna meggy termett. Országosan átlagosan 75-80 Ft/kg-os áron lehetett a meggyet feldolgozó telephelyen értékesíteni. A feldolgozók – attól függően, hogy maradt-e

tavalyi készletük, illetve milyen mennyiségben – 60-100 Ft/kg-os áron vásároltak. A nem közvetlenül feldolgozónak történő értékesítés esetén azonban – a felvásárló közvetítő szerepe miatt – alacsonyabb, kb. 50-60 Ft/kg-os felvásárlási ár alakult ki. A közvetlen étkezési célra értékesített meggy felvásárlási ára ugyanakkor magasabb volt: 120-150 Ft/kg között alakult. A lé- és velőfeldolgozáshoz felhasznált cigánymeggy felvásárlási ára is kedvezőbb volt, kb. 90 Ft/kg.

A meggy árának ingadozása a korábbi években is tapasztalható volt:

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Magyarországi meggytermelés (ezer tonna)	46	47	51,7	61,2	47,6	57,7	46,4	59
Kompótmeggy felvásárlási ára feldolgozó üzemi telephelyen (Ft/kg)	117	96	200	77	127	119	219	80

A GVH annak érdekében, hogy kiderüljön, miért alakultak így a piaci folyamatok, egyeztetett a meggy termelésében, feldolgozásában és értékesítésében szerepet játszó fontosabb szereplőkkel. A termelők és általuk bepanaszolt cégek képviselőin túl kikérte a feldolgozók képviselőinek véleményét, valamint meghallgatta a termékpálya valamennyi szereplőjét tömörítő Fruitveb szakmai szervezet álláspontját is. A versenyhatóság megvizsgálta például, milyen árakon vásárolták idén a meggyet a termelők szerint egymással kartellező vállalkozások.

A Magosz által bejelentett társaságok felvásárlási árai a következőképpen alakultak:

Vállalkozás neve	Felvásárlási ár (-tól—ig), Ft/kg
EKO Kft.	84
Mirsa Pest Megyei Hűtőipari Zrt.	84-108
Schenk és Társa Kft.	60-80
Szatmári Konzervgyár Kft.	84,96-105,2
Bács-Zöldért Zrt.	50-100
Kerezsi Kft.	50-60

A szabolcsi agrárkamara által bepanaszolt vállalkozások felvásárlási árai pedig:

Vállalkozás neve	Felvásárlási ár (-tól—ig), Ft/kg
Baráth Erzsébet egyéni vállalkozó	50-70
Bégány-Ker Kft.	50-60

Karácsony Kft.	50-120
Meggy-Kert TЭСZ	36-168
Stisza-Ker Bt.	50-89
Szamos-Ker Kft.	50-70
Szamosvölgyi Bt.	35-120
Tisza-Jubileum Kft.	50-65
Tranzit-Dió Kft.	35-96
Zatol-Frucht Kft.	50-70
Zöld Kert-TЭСZ Szövetkezet	50-70

Konkrét áregyeztetésről egyik bejelentőnek sem volt tudomása, erre utaló körülmény a bejelentés vizsgálata során sem került feltárásra. Az adatokból viszont kiderült, hogy a felvásárlók árai jelentős szóródást mutatnak és jellemzően napi szinten változtak. Az árszint idei csökkenése így nem a felvásárlók kartellezésének, sokkal inkább az alábbi piaci folyamatoknak köszönhető:

- A 2008. évi termés a korábbi évek termésmennyiségét figyelembe véve átlagosnak tekinthető, mégis túlkínálati piac alakult ki az új ültetvények termőre fordulása miatt.
- A FruitVeb szakmai szervezettől származó információ szerint a vevők (egyes exportőrök, hazai feldolgozók) a felvásárlási szezon tényleges kezdete előtt, virágszámlálás alapján a ténylegesnél magasabb termésmennyiséggel kalkulálva árazták be a magyar piacot.
- Piaci gyakorlat, hogy a feldolgozók és a vevők közötti tárgyalások a késztermék átadási áráról jellemzően májusban-júniusban, a meggy felvásárlási szezon kezdete előtt zajlanak. Az így kialakult ár nyilvánvalóan kihat a meggy felvásárlási árára is. Mivel a vevők általában több feldolgozótól vásárolnak, ezért országosan hasonló felvásárlási árszint jöhet létre, bármiféle áregyeztetés nélkül.
- A rendelkezésre álló adatok alapján 2007-ben a német kereslet visszaesett a meggybefőtt iránt. A FruitVeb információja alapján az Aldi és a Lidl német kiskereskedelmi láncok felé 2008-ban kb. 0,5 euro adnak egy üveg meggybefőttért. Ezt támasztják alá a feldolgozóktól származó adatok is, amelyek szerint a tavalyi átadási árhoz képest alacsonyabb áron értékesíthető a feldolgozott meggy. A FruitVeb szakmai szervezet véleménye szerint 0,5 euro körüli késztermék árból csak alacsony, kb. 80 Ft/kg-os felvásárlási ár következhet.
- Felmerült, hogy a tavalyi, magasabb árú alapanyagból, nagyobb önköltséggel készült késztermékből nagyobb készletek maradtak vissza, így tulajdonképpen az vezetett az alacsonyabb felvásárlási árakhoz, hogy a feldolgozók így akarják kompenzálni veszteségeiket. A kereskedelmi vállalkozásoknál lévő készletekről, azok mennyiségéről nem áll adat rendelkezésre. Becslések szerint azonban a magyarországi feldolgozóknál kb. 20-25 millió eladatlan üveg meggybefőtt lehet, ami a tavalyi legyártott mennyiség közel fele. A GVH által beszerzett adatok szerint is több feldolgozó rendelkezik eladatlan készletekkel. A visszamaradt készletek szintén hozzájárulhattak a kereslet visszaeséséhez, az idei alacsonyabb felvásárlási árhoz.

- Mivel az eladatlan magyar készletek ténye a rendelkezésre álló információk szerint a németországi vevők előtt is ismert volt, ez szintén kihathatott az idei évi késztermékre vonatkozó vételár kalkulációjukra, illetve ajánlatukra.
- Az alacsony felvásárlási árhoz a forint árfolyamváltozása is hozzájárul: a feldolgozó-vevő közötti szerződéseket általában május-júniusban kötötték meg, a forint pedig azóta erősödött. Ez szintén néhány százalék árcsökkenést eredményezhetett.
- A felvásárlási ár 2008. évi szintje alapvetően a késztermék árak csökkenésére vezethető vissza, ami szükségszerűen befolyásolja az alapanyag felvásárlási árát.
- Ezen túlmenően – mint általában a mezőgazdasági termékek felvásárlásánál – a meggy felvásárlásánál is érvényesül a transzparencia: az árak a felvásárlási telephelyeken kifüggesztésre kerülnek, valamint a felvásárlók, feldolgozók a termelőktől is értesülnek egymás árainról. Ráadásul az idei évi felvásárlási árakkal, azok alakulásával a média is foglalkozott a felvásárlási szezonban. Mindezek pedig szintén hozzájárulnak ahhoz, hogy országosan közel hasonló árszint alakuljon ki.

Mindkét bejelentésben szerepel, hogy a beszállítók gyanúja szerint a felvásárlók visszaélnék piaci erőfölényükkel, így a GVH ezt a kérdést is megvizsgálta. A Magosz szerint a feldolgozók, a szabolcsi agrárkamara szerint a felvásárlók vannak erőfölényes helyzetben. A GVH vizsgálata feltárta, hogy mind a feldolgozói, mind a felvásárlói oldal sokszereplős, így a bejelentett vállalkozások nem lehetnek erőfölényes helyzetben, így értelemszerűen vissza sem tudnak élni erőfölényes helyzetükkel. A Magosz bejelentésében 4 feldolgozó szerepel, de a GVH adatai szerint ennél jóval többen foglalkoznak meggy feldolgozással, sőt a hazai termés 20-25 százalékát külföldi feldolgozók veszik meg. Az agrárkamara szerint 12 felvásárló cég uralja a szabolcsi piacot, ám a térségben 300-400 felvásárló tevékenykedhet, sőt a termelők a felvásárlók kikerülésével közvetlenül is szállíthatnak a feldolgozó üzemeknek.

A GVH akkor rendel el vizsgálatot, ha a sérelmezett magatartás, tevékenység vagy állapot a versenytörvény rendelkezéseit sértheti, feltéve, hogy az eljárás a GVH hatáskörébe tartozik, és az eljárás lefolytatását a közérdek védelme szükségessé teszi. A GVH végzéssel megállapíthatja, hogy a bejelentésben foglalt, illetve a bejelentés alapján lefolytatott eljárásban beszerzett adatok alapján a versenyfelügyeleti eljárás feltételei nem állnak fenn. Mivel a fenti adatokból egyértelműen megállapítható, hogy az eljárás feltételei nem állapíthatóak meg, a versenyhatóság mindkét bejelentést elutasította. A döntés ellen a bejelentők 8 napon belül a GVH-nál nyújthatnak be a Fővárosi Bíróságnak címzett jogorvoslati kérelmet.

Budapest, 2008. augusztus 6.

Gazdasági Versenyhivatal
Kommunikációs Csoport

További információ:

Mihálovits András

Gazdasági Versenyhivatal
cím: 1054 Budapest, V. ker. Alkotmány u.5.
levél: 1245 Budapest, 5. Pf. 1036
tel: +36-30 618-6618
email: Mihalovits.Andras@gvh.hu
<http://www.gvh.hu>